

LIJST VAN EXCURSIES ZATERDAG 4 SEPTEMBER 2021

Vooraf

-
- *Als locatie wordt een grotere plaats in de omgeving genoemd opdat je je globaal kunt oriënteren. Je ontvangt **ca. twee dagen van tevoren via een e-mail** de exacte verzamellocatie en starttijd.*
 - *Men moet zich registreren met naam, telefoonnummer en e-mailadres.*
 - *De excursies zijn onder voorbehoud van goed (genoeg) weer.*
 - *De excursies zijn onder voorbehoud van inachtneming van de officiële coronarichtlijnen.*
 - *Het maximaal aantal deelnemers per excursie is 15 personen, of zoveel minder als aangegeven. Bij overintekening is de volgorde van inschrijving bepalend.*
-

Overzicht excursies

VOGELS

01. Monitoring wad- en watervogels op de Friese Waddenkust
02. Wad- en watervogeltellingen Peazemerlânren
03. Veldworkshop: vogelherkenning voor beginners
04. Veldworkshop: vogels tellen voor de LiveAtlas
05. Broedvogels inventariseren (BMP) Eilân-east in de Alde Feanen
06. Naar de plas-dras van weidevogelboer Murk Nijdam (nog onder voorbehoud)

VISSEN

07. Op zoek naar de Grote modderkruiper

NACHTVLINDERS (en INSECTEN i.h.a.)

08. Nationale Nachtvliedernacht, nachtvlieders (en andere insecten)
09. Soortenjaar Lytse Wielen, Nachtvlieders en andere insecten
10. Dagvlinder- en libellenmonitoring Ottema-Wiersmareservaat
11. Dagvlinder- en libellenmonitoring Schoapedobbe

VLEERMUIZEN

12. Soortenjaar Lytse Wielen, Vleermuizen
13. Ga met Staatsbosbeheer mee op vleermuizenexcursie

KORSTMOSSEN en PADDENSTOELEN

14. Korstmossen op bomen en oude gebouwen
15. Met de boswachter en een mycoloog naar Wasplatenreservaat Rotstergaaster Wallen

PLANTEN

16. Bramen in houtsingels op het boerenland
17. Veldworkshop Nut, noodzaak en methode van kilometerhokken strepen
18. Veldworkshop Het Nieuwe Strepen, Nut, noodzaak en methode
19. Een vegetatieopname maken voor het Landelijk Meetnet Flora

GEBIEDSEXCURSIES

20. Zie de oude Zuiderzee in het Warkumer Nijlân
 21. Te gast in het unieke Natura2000-gebied Van Oordt's Mersken
 22. Op zoek naar sporen van de IJstijden in het overganglandschap van de Fryske Wâlden
 23. Cultuurhistorie, weidevogels en graslandbeheer in de Hempenser Mar
 24. Met de boswachter door bos en Hagedoornveld op Ameland
 25. Huifkarexcursie naar de Boschplaat, Terschelling
-

VOGELS

01 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, veldexcursie	
titel	Monitoring wad- en watervogels op de Friese waddenkust
locatie	Westhoek, Sint Jacobiparochie
aanvangstijd; duur	Let op: afwijkende starttijd! 08.00 uur (hoog water om 08.32); ca. twee uren
doel / inhoud	Deze excursie heeft een enigszins filosofische achtergrond, met als uitgangspunt 'Wat is het goede?' De Wadvogelwerkgroep kan putten uit een rijk arsenaal aan resultaten uit de monitoring van de afgelopen 50 jaren. Terwijl we langs de rand van het prachtige Wad lopen en naar de vogels kijken, vragen we ons af: <i>Hoe interpreteren we de ontwikkelingen van de laatste decennia?</i> En dan wisselen we onze ideeën over de vraag: <i>Wat kunnen of moeten we doen op de Friese waddenkust met beheer en beleid?</i> Kortom: dit is een excursie voor wie van reflectie houdt (en van het Wad en zijn vogels).
excursieleiding	Meinte Engelmoer (Wadvogelwerkgroep FFF)
max. aantal deelnemers	15
bijzonderheden	Iedereen is welkom.

02 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, vogel- en gebiedsexcursie	
titel	Wad- en watervogeltellingen Peazemerlânnen
locatie	Peazens nabij Anjum
aanvangstijd, duur	09.00 - ± 11.00 uur
doel / inhoud	Wadvogels tellen volgens de methode van de maandelijks watervogeltellingen van Sovon. Hoe gaat dat in zijn werk? Met herkenningstips en grote groepen leren vogels tellen (schatten). Leuk en leerzaam om te doen!
excursieleiding	Sieds Boersma (Wadvogelwerkgroep FFF/It Fryske Gea)
max. aantal deelnemers	10
bijzonderheden	Draag stevige wandelschoenen of laarzen.

03 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, workshop-excursie	
titel	Vogels tellen met Avimap voor de LiveAtlas, hoe werkt dat?
locatie	Oude Venen/Jan Durkspolder
aanvangstijd, duur	Let op: afwijkende starttijd 7.30-9.30 uur
doel / inhoud	De vogelbevolking van ons land is voortdurend in beweging. Soorten breiden zich uit of verdwijnen juist. En het éne voorjaar is het andere niet. Als vogelaar weet je dat als geen ander. Deze ontwikkelingen brengen we samen in beeld in de LiveAtlas, de meest laagdrempelige manier om mee te doen aan vogeltellingen. Naast herkenning oefenen we met de vogelinvoerapp Avimap.
excursieleiding	Sjouke Scholten (Sovon Vogelonderzoek Nederland)
max. aantal deelnemers	15
bijzonderheden	Als voorbereiding is het handig om je aan te melden bij Sovon voor een waarnemerscode (via Sovon.nl) en de app Avimap te downloaden: https://www.sovon.nl/nl/content/avimap . Neem ook je eigen verrekijker mee.

04 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, workshop-excursie	
titel	Vogels herkennen voor beginners
locatie	Oude Venen/ Jan Durkspolder
aanvangstijd, duur	10.00-12.00 uur
doel / inhoud	Vogels kijken is populair, maar hoe leer je nu de verschillende soorten te onderscheiden? Waar moet je op letten? Vogelkenner Sjouke Scholten helpt je op weg en leert je de fijne kneepjes van het vogels herkennen. Na deze veldworkshop in de vogelkijkhut blijft het een kwestie van oefenen, maar ga je beter beslagen op pad.
excursieleiding	Sjouke Scholten (Sovon Vogelonderzoek Nederland)
max. aantal deelnemers	15
bijzonderheden	Neem een verrekijker mee.

05 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, vogel- en gebiedsexcursie	
titel	Broedvogels inventariseren (BMP) Eilân-east in de Alde Feanen
locatie	Goaiingahûzen (tussen Drachten en Grou)
aanvangstijd, duur	09.00 - ± 11.00 uur
doel / inhoud	Het inventariseren van weidevogels volgens de BMP-methode. Alhoewel het niet het goede seizoen is voor het monitoren van weidevogels is er toch veel te zien en te leren over deze vogels (en andere die we onderweg tegenkomen) en de prachtige Alde Feanen.
excursieleiding	Antje Postma (It Fryske Gea)
max. aantal deelnemers	10
bijzonderheden	Draag stevige wandelschoenen of laarzen.

06 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, excursie	
titel	Naar de plasdras van weidevogelboer Murk Nijdam (onder voorbehoud)
locatie	Wommels
aanvangstijd, duur	10.00-12.00 (ovb)
doel / inhoud	Op het bedrijf van skriezeboer Murk Nijdam is altijd wat bijzonders te zien. Neem samen met de BFVW en stichting Agrarisch Natuurfonds Fryslân een kijkje op dit kleinschalige boerenbedrijf met veel zorg voor weidevogels. Uiteraard is er ook aandacht voor de achtergronden, het onderzoek dat loopt op het bedrijf en de resultaten.
excursieleiding	nog niet bekend
max. aantal deelnemers	15
bijzonderheden	Neem je verrekijker mee, we nemen natuurlijk even een kijkje in de vogelkijkhutten bij de plasdras.

VISSEN

07 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, workshop-excursie	
titel	Op zoek naar de Grote modderkruiper
locatie	Bûtefjild (It Fryske Gea)
aanvangstijd, duur	09.00-12.00 uur (eventueel langer indien deelnemers dat willen)
doel / inhoud	Tijdens deze excursie maak je kennis met de soortgroep vissen en de verschillende onderzoeksmethoden (schepnet, eDNA.) die worden ingezet voor visonderzoek. Met het schepnet gaan wij meerdere wateren in het mooie Bûtefjild inventariseren en halen we het verborgen onderwaterleven naar boven. Dus naast vissen met schitterende maliën kun je ook grote smaragdgroene waterkevers en buitenaards uitziende libellenlarven in je net aantreffen.
excursieleiding	Jesper Berndsén (RAVON)
max. aantal deelnemers	10
bijzonderheden	Eigen veldmateriaal als je deze bezit. Voor de excursie worden extra schepnetten, waadpakken, cuvetten en determinatiegidsen meegenomen.

VLINDERS (en andere insecten)

08 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, inventarisatie op locatie	
titel	Nationale Nachtvliedernacht, nachtvlieders (en andere insecten)
locatie	Leeuwarder Bos (ten noorden van Leeuwarden)
aanvangstijd, duur	20.30 uur , enkele uren, vertrektijd zelf te bepalen
doel / inhoud	Nachtvlieders en andere insecten inventariseren 'op licht'. Kijk mee welke vlieders afkomen op het licht en leer deze op naam te brengen.
excursieleiding	Siep Sinnema (Vliederswerkgroep Fryslân) & Jeroen Breidenbach (FFF-Insectenwerkgroep)
max. aantal deelnemers	15

bijzonderheden	Deze excursie vindt plaats in het kader van de Nationale Nachtvliedernacht. Er kunnen ook 'bezoekers' zijn buiten de Vrijwilligersdag om in een vrije-inloopachtige setting.
----------------	--

09 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, inventarisatie op locatie	
titel	Soortenjaar Lytse Wielen, Nachtvlieders en insecten
locatie	Lytse Wielen, ten oosten van Leeuwarden
aanvangstijd, duur	Let op! Afwijkende dag en tijd! VRIJDAG 3 SEPT. start 20.40 uur ; duur enkele uren, vertrektijd zelf te bepalen
doel / inhoud	Nachtvlieders en andere insecten inventariseren 'op licht' en 'op smeer'.. Hoe gaat dat in z'n werk? Hoe pak je het op naam brengen van deze lastige en grote groep vlieders aan?
excursieleiding	Jeroen Breidenbach (FFF-Insectenwerkgroep)
max. aantal deelnemers	15
bijzonderheden	Het Soortenjaar Kleine Wielen is onder de werknaam 'Ekskurzjepalet Lytse Wielen' een FFF-project in 2020-2021. Zie voor info hier .

10 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, excursie	
titel	Dagvlinder- en libellenmonitoring Ottema-Wiersmareservaat
locatie	Bûtenfjild, omgeving Hurdegaryp
aanvangstijd, duur	09.00 - ± 11.00 uur
doel / inhoud	Het monitoren van dagvlinders en libellen langs een vaste route. Hoe pak je dat nu aan? Ga mee op zoek naar vlieders en libellen in dit mooie gebied van It Fryske Gea.
excursieleiding	Freek Nijland (FFF/It Fryske Gea)
max. aantal deelnemers	10
bijzonderheden	Draag laarzen, het gebied bestaat deels uit drijvende kraggen en natte schraallanden.

11 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, excursie	
titel	Dagvlinder- en libellenmonitoring Schoapedobbe
locatie	Schoapedobbe nabij Elslo
aanvangstijd, duur	09.00 - ± 11.00 uur
doel / inhoud	Het monitoren van dagvlinders en libellen langs een vaste route. Hoe pak je dat nu aan? Ga mee op zoek naar vlieders en libellen in dit mooie gebied van It Fryske Gea.
excursieleiding	Gerard Bergsma (Vlinderwerkgroep Friesland)
max. aantal deelnemers	10
bijzonderheden	Stevige wandelschoenen. Laarzen zijn niet nodig: droog heidegebied.

VLEERMUIZEN

12 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, veldexcursie	
titel	Soortenjaar Lytse Wielen, vleermuizen
locatie	Lytse Wielen t.o.v. Leeuwarden
aanvangstijd, duur	20.00 uur , max. twee uren
doel / inhoud	Lytse Wielen is een rijk vleermuizengebied, welke soorten treffen we?
excursieleiding	Merel Zweemer
max. aantal deelnemers	15
bijzonderheden	Het Soortenjaar Kleine Wielen is onder de werknaam 'Ekskurzjepalet Lytse Wielen' een FFF-project in 2020-2021. Zie voor info hier .

13 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, veldexcursie	
titel	Ga mee op Vleermuizenexcursie!
locatie	Museum Belvédère bij Heerenveen
aanvangstijd; duur	20.00 uur ; anderhalf uur (als de vleermuizen laat op gang komen, kan het een half uur uitlopen)
doel / inhoud	Samen met twee ecologen gaan we met de batdetector op pad om te kijken welke vleermuizen we tegenkomen.
excursieleiding	Paula Swinkels (SBB), John Melis (JM ecologie)
max. aantal deelnemers	2 groepen van 10
bijzonderheden	

KORSTMOSSEN en PADDENSTOELEN

14 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, veldexcursie	
titel	Korstmossen op bomen & oude gebouwen
locatie	Oentsjerk
aanvangstijd, duur	10.00-12.00 uur
doel / inhoud	Friesland staat bekend om oude bomenlanen en oude kerken die rijk begroeid zijn met korstmossen. Tijdens deze excursie bekijken we eerst oude eikenbomen. De soorten korstmossen die op eikenbomen groeien zijn indicatoren voor luchtkwaliteit. Vervolgens bekijken we de korstmossen op de oude kerk en begraafplaats van Oentsjerk. Hierbij is aandacht voor hoe de korstmossen op dit Nederlandse 'rotsbiotoop' beschermd kunnen worden.
excursieleiding	Henk-Jan van der Kolk (BLWG)
max. aantal deelnemers	10
bijzonderheden	

15 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, veldexcursie	
titel	Kennismaken met het Wasplatenreservaat Rotstergaaster Wallen
locatie	Heerenveen
aanvangstijd; duur	10.00 uur ; twee klokuren
doel / inhoud	De boswachter neemt je mee samen met twee paddenstoelenkenners die veel weten over Het Wasplatenreservaat in de Rotstergaaster

	Wallen. Dit gebied is normaliter gesloten voor publiek, dus een unieke kans om hier eens een kijkje te nemen.
excursieleiding	Henk Jan van der Veen (It Fryske Gea)
max. aantal deelnemers	10
bijzonderheden	

PLANTEN

16 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, botanische veldexcursie	
titel	Bramen in houtsingels op boerenland
locatie	omgeving Surhuisterveen
aanvangstijd, duur	10.00 - 12.00 uur
doel / inhoud	We gaan op zoek naar lokaal-inheemse bramen en andere houtige gewassen die op onverwachte schaal bijdragen aan onze biodiversiteit.
excursieleiding	Karst Meijer (Herbarium Friscum)
max. aantal deelnemers	15
bijzonderheden	

17 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, plantenexcursie	
titel	Nut, noodzaak en methode van 'een kilometerhok strepen'
locatie	omgeving Drachten
aanvangstijd en duur	10.00 - 12.00 uur
doel / inhoud	Waarom zou je planten inventariseren in zo'n onnatuurlijke eenheid als een vierkante kilometer op de Topografische Atlas? Hier krijg je het antwoord én zicht op de charmes van deze methode.
excursieleiding	Harry Waltje (FLORON, FFF)
max. aantal deelnemers	15
bijzonderheden	Deelnemers ontvangen ter plaatse het themanummer 'Trends' van het blad PLANTEN (april 2020)

18 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, plantenexcursie	
titel	Nut, noodzaak en methode van 'Het Nieuwe Strepen'
locatie	Langweer, km-hok 178-552
aanvangstijd, duur	10.00 - 12.00 uur
doel / inhoud	Alternatieve methode om een kilometerhok op planten te inventariseren, waarbij een duo onafhankelijk van elkaar - op eigen gelegenheid, volgens een strakke methode inventariseert. Dat blijkt statistisch interessante gegevens op te leveren.
excursieleiding	Ben Bruinsma (FLORON, FFF)
max. aantal deelnemers	15
bijzonderheden	Deelnemers ontvangen ter plaatse het themanummer 'Trends' van het blad PLANTEN (april 2020)

19 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, vegetatiekundige workshop-excursie	
---	--

titel	Een vegetatieopname maken in het kader van het Landelijk Meetnet Flora (LMF)
locatie	Locatie nog niet bepaald, maar in ZO-Fryslân (Appelscha, Wijnjeterp, Bakkeveen, ...)
aanvangstijd, duur	10.00 - 12.00 uur
doel / inhoud	Inleiding en kennismaking met toegepaste vegetatiekunde. Het maken van een vegetatieopname is behoorlijk complex. We bekijken deze materie aan de hand van een concrete vegetatie in het veld.
excursieleiding	Marlies Tolman (Pranger & Tolman ecologen)
max. aantal deelnemers	10
bijzonderheden	Voor ieder die geïnteresseerd is, maar al enige plantenkennis hebben is wel een pré.

GEBIEDSEXCURSIES

20 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, gebiedsexkursie	
titel	Zie de oude Zuiderzee in het Warkumer Nijlân
locatie	Warkum (Workum)
aanvangstijd, duur	14.00 - 16.00 uur
doel / inhoud	Met de boswachter ga je het (normaliter gesloten) gebied Warkumer Nijlân ontdekken. Hier kun je de invloeden van de vroegere Zuiderzee nog goed terugzien. Hoe is die invloed nog waarneembaar?
excursieleiding	Paula Swinkels / Henk Jan van der Veen (Staatsbosbeheer)
max. aantal deelnemers	15
bijzonderheden	

21 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, gebiedsexkursie	
titel	Te gast in het unieke Natura2000-gebied Van Oordt's Mersken
locatie	omgeving Beetsterzwaag
aanvangstijd, duur	10.00 - 12.00 uur
doel / inhoud	Wandelend ontdekken we Van Oordt's Mersken, Natura2000-gebied. Het is een gebied dat zelden bezoekers ontvangt omdat het zo uniek en kwetsbaar is. We verkennen de (bio)diversiteit van dit prachtige beekdallandschap.
excursieleiding	Paula Swinkels (Staatsbosbeheer)
max. aantal deelnemers	2 groepen van 10
bijzonderheden	

22 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, gebiedsexkursie	
--	--

titel	Op zoek naar sporen van de IJstijden in het overganglandschap van de Fryske Wâlden
locatie	omgeving Twizel (Staatsbosbeheer-werkschuur aan de Wedze)
aanvangstijd, duur	10.00 - 12.00 uur
doel / inhoud	Ga mee op pad met de boswachter en sporen van de IJstijden in De Noardlike Fryske Wâlden. Kom alles te weten over pingo's, elzensingels, houtwallen en de Mieden. We lopen van het hoge houtwallengebied naar het natte lage gebied van de Twizelermieden.
excursieleiding	Gjerryt Hoekstra (Staatsbosbeheer)
max. aantal deelnemers	15
bijzonderheden	Kom op laarzen, het terrein kan nat zijn.

23 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, gebiedsexcursie

titel	Cultuurhistorie, weidevogels en graslandbeheer in de Hempenser Mar
locatie	Hempenser Mar nabij Leeuwarden
aanvangstijd, duur	14.00 -16.00 uur
doel / inhoud	De boswachter neemt je mee in het weidevogelgebied de Hempenser Mar. Hij vertelt over deze belangrijke cultuurhistorische polder met zijn uniek verkavelingspatroon. En over weidevogels en hoe we ons voor hen inspinnen.
excursieleiding	Gjerryt Hoekstra (Staatsbosbeheer)
max. aantal deelnemers	15
bijzonderheden	Kom op laarzen en neem je verrekijker mee!

24 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, fietsexcursie Ameland

titel	Met de boswachter door bos en Hagedoornveld op Ameland
locatie	Werkschuur Nes
aanvangstijd, duur	14.00 - 16.00 uur
doel / inhoud	We laten je in concrete projecten graag zien hoe wij werken in ons bosonderhoud en hoe we grotere projecten aanpakken. Een kijkje in de keuken van Staatsbosbeheer.
excursieleiding	Marjan Veenendaal (Staatsbosbeheer)
max. aantal deelnemers	15
bijzonderheden	We verplaatsen ons per fiets, neem die dus mee. De excursietijden zijn zo gepland dat je er vanaf de vaste wal een mooi dagje Ameland van kunt maken. Afhankelijk van de boottijden die je kiest kun je zelf nog activiteiten ondernemen rondom deze excursie.

25 Friese Vrijwilligersdag Natuur 4 september 2021, huifkarexcursie

titel	Huifkarexcursie naar de Boschplaat, Terschelling
locatie	Parkeerplaats Boschplaat, bij de Dwarsdijk (Daan Pootjes)
aanvangstijd, duur	start 11.00 uur, terug bij de P-plaats om 15.00 uur; de excursie is inclusief lunch.
doel / inhoud	Op Terschelling ligt het prachtige natuurgebied (Europees natuurreserveaat) de Boschplaat. Met een groep vrijwilligers bezoek je

	het gebied per huifkar en kun je kennismaken met hoge duinen, kwelders en de bijzondere dieren en planten die hier voorkomen.
excursieleiding	Boswachter Remi Hougee (Staatsbosbeheer)
max. aantal deelnemers	15
bijzonderheden	Mensen van de vaste wal zijn van harte welkom. Je gaat dan mee met de jaarlijkse 'Boschplaatdag' van de Terschellinger vrijwilligers.